KOMISJON

KOMISJONI OTSUS,

24. mai 2006,

milles käsitletakse väetiste suurimat lubatud kaadmiumisisaldust reguleerivaid riiklikke õigusnorme, millest Tšehhi Vabariik on teatanud EÜ asutamislepingu artikli 95 lõike 4 kohaselt

(teatavaks tehtud numbri K(2006) 2036 all)

(Ainult tšehhikeelne tekst on autentne)

(EMPs kohaldatav tekst)

(2006/390/EÜ)

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 95 lõiget 6,

ning arvestades järgmist:

I. FAKTID

(1) Tšehhi Vabariigi Euroopa Liidu juures asuva alalise esinduse büroo 1. detsembri 2005. aasta kirjas tegi Tšehhi Vabariik, viidates asutamislepingu artikli 95 lõikele 4, komisjonile teatavaks väetiste kaadmiumisisaldust käsitlevad riiklikud õigusnormid, mille säilitamist peab riik vajalikuks pärast Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta määruse (EÜ) nr 2003/2003 [1] (väetiste kohta) vastuvõtmist.

1. *ASUTAMISLEPINGU ARTIKLI 95 LÕIKED 4 JA 6*

(2) Asutamislepingu artikli 95 lõigetes 4 ja 6 on sätestatud:

"4. Kui pärast seda, kui nõukogu või komisjon on ühtlustamismeetme vastu võtnud, peab liikmesriik artiklis 30 märgitud oluliste vajaduste tõttu või seoses keskkonna või töökeskkonna kaitsega vajalikuks säilitada siseriiklikke norme, teatab ta nendest normidest ja nende säilitamise põhjustest komisjonile.

(…)

6. Komisjon kinnitab kõnealused siseriiklikud normid või lükkab need tagasi kuue kuu jooksul pärast teatamist, olles eelnevalt kindlaks teinud, kas need on või ei ole suvalise diskrimineerimise vahendid või liikmesriikidevahelise kaubanduse varjatud piirangud, ja kas need kujutavad või ei kujuta endast takistust siseturu toimimisele.

Kui komisjon selles ajavahemikus otsust ei tee, loetakse lõigetes 4 (…) osutatud siseriiklikud normid kinnitatuks.

Kui seda õigustab küsimuse keerukus ja kui puudub oht inimeste tervisele, võib komisjon asjaomasele liikmesriigile teatada, et käesolevas lõikes osutatud ajavahemikku võidakse pikendada veel kuni kuus kuud."

2. *ÜHENDUSE ÕIGUSAKTID*

(3) Nõukogu 18. detsembri 1975. aasta direktiivis 76/116/EMÜ väetisi käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta [2] (viimati muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 98/97/EÜ [3]) on sätestatud nõuded, millele väetised peavad vastama, et neid saaks turule viia EÜ väetise märkega. Direktiiv 76/116/EMÜ on asendatud määrusega (EÜ) nr 2003/2003.

(4) Määruse (EÜ) nr 2003/2003 I lisas on sätestatud väetiseliigi nimetus ja vastavad nõuded, näiteks nõuded koostisele, millele peavad vastama kõik EÜ märkega väetised. Kõnealuses nimekirjas olevad EÜ väetise märkega väetised on jagatud kategooriatesse neis sisalduvate peamiste toitainete, s.t lämmastiku, fosfori ja kaaliumi järgi.

[1] ELT L 304, 21.11.2003, lk 1.

[2] EÜT L 24, 30.1.1976, lk 21.

[3] EÜT L 18, 23.1.1999, lk 60.

(5) Määrusega (EÜ) nr 2003/2003 hõlmatud väetiste koostist käsitlevates eeskirjades ei ole sätestatud EÜ väetise märkega väetiste kaadmiumisisalduse piirmäära.

(6) Artikliga 5 keelatakse liikmesriikidel väetiste koostise, identifitseerimise, märgistamise või pakendamisega seotud põhjustel keelata, piirata ja takistada käesoleva määruse sätetele vastavate EÜ väetise märkega väetiste turuleviimist.

(7) Määruse põhjenduse 15 kohaselt kavatseb komisjon uurida juhuslike kaadmiumilisandite sisaldust mineraalväetistes, koostada vajaduse korral määruse ettepanek ning esitada see Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

(8) Praegu valmistatakse ette komisjoni ettepanekut väetiste kaadmiumisisalduse kohta.

3. *AUSTRIALE, SOOMELE JA ROOTSILE TEHTUD ERANDID*

(9) Väetistes sisalduva kaadmiumi tekitatud keskkonnaohu küsimus tõstatati ühenduse tasandil Austria, Soome ja Rootsi liitumisläbirääkimistel Euroopa Liiduga. Nende kolme riigi ühinemisaktis tehti neile ajutised erandid väetisi käsitlevatest ühenduse õigusaktidest, et võimaldada väetistes sisalduvast kaadmiumist tulenevate ohtude hoolikat hindamist ühenduse tasandil.

(10) Riikides tehtud riskihindamiste järelduste põhjal pikendas komisjon 2002. aastal Austriale, ([4]) Soomele ([5]) ja Rootsile ([6]) tehtud erandeid kuni 31. detsembrini 2005. Viivituste tõttu fosforväetiste kaadmiumisisaldust käsitlevate ühenduse õigusaktide vastuvõtmisel pikendati erandeid veel kord 2006. aasta jaanuaris.

([4]) Komisjoni otsus 2002/366/EÜ, 15. mai 2002, väetiste suurimat lubatud kaadmiumisisaldust reguleerivate riiklike õigusnormide kohta, millest Austria Vabariik on teatanud vastavalt EÜ asutamislepingu artikli 95 lõikele 4 (EÜT L 132, 17.5.2002, lk 65).

([5]) Komisjoni otsus 2002/398/EÜ, 24. mai 2002, väetiste suurimat lubatud kaadmiumisisaldust reguleerivate riiklike õigusnormide kohta, millest Soome Vabariik on teatanud vastavalt EÜ asutamislepingu artikli 95 lõikele 4 (EÜT L 138, 28.5.2002, lk 15).

([6]) Komisjoni otsus 2002/399/EÜ, 24. mai 2002, väetiste suurimat lubatud kaadmiumisisaldust reguleerivate riiklike õigusnormide kohta, millest Rootsi Kuningriik on teatanud vastavalt EÜ asutamislepingu artikli 95 lõikele 4 (EÜT L 138, 28.5.2002, lk 24).

(11) Praegu kehtivad järgmised sätted:

— Komisjoni otsuse 2006/349/EÜ ([7]) artikliga 1 lubatakse Austrial keelata selliste fosformineraalväetiste viimine Austria turule, mille kaadmiumisisaldus ületab 75 mg ühe kilogrammi P_2O_5 kohta.

— Komisjoni otsuse 2006/348/EÜ ([8]) artikliga 1 lubatakse Soomel keelata selliste fosformineraalväetiste viimine Soome turule, mille kaadmiumisisaldus ületab 50 mg ühe kilogrammi fosfori kohta.

— Komisjoni otsuse 2006/347/EÜ ([9]) artikliga 1 lubatakse Rootsil keelata selliste fosformineraalväetiste viimine Rootsi turule, mille kaadmiumisisaldus ületab 100 g ühe tonni fosfori kohta.

(12) Need erandid kehtivad seni, kuni ELi tasandil võetakse vastu ühtlustatud meetmed väetiste kaadmiumisisalduse kohta.

4. *TŠEHHI RIIKLIKUD ÕIGUSAKTID*

(13) Tšehhi Vabariigi teatatud riiklikud õigusnormid kehtestati väetiseseadusega. ([10]) Artikli 3 lõike 2 punktis c on sätestatud, et kohalikule turule on keelatud viia väetist, mille ohtlike ainete sisaldus on suurem kui dekreedis on kindlaks määratud.

(14) 13. detsembri 2000. aasta dekreet 474/2000, ([11]) millega kehtestatakse nõuded väetistele, sätestab muu hulgas kaadmiumi piirmäära fosformineraalväetistes. I lisa kohaselt ei tohi selliste fosformineraalväetiste, mis sisaldavad 5 % või rohkem P_2O_5-d, kaadmiumisisaldus ületada 50 mg ühe kilogrammi P_2O_5 kohta.

(15) Tšehhi Vabariik ühines Euroopa Liiduga 1. mail 2004. Ühinemisakt ei sisalda üleminekusätteid kaadmiumi kasutamise ja turustamise kohta riigi territooriumil.

([7]) ELT L 129, 17.5.2006, lk 31.

([8]) ELT L 129, 17.5.2006, lk 25.

([9]) ELT L 129, 17.5.2006, lk 19.

([10]) Seadus nr 156/1998, 12. juuni 1998, väetiste, mulla lisaainete, taimsete lisandite ja substraatide ning põllumajandusmaa agrokeemilise katsetamise kohta (Sbírka zákonů České Republiky nr 54, 13.7.1998, lk 6709).

([11]) Sbírka zákonů České Republiky, nr 137, 20.12.2000, lk 7404.

(16) 20. mai 2005. aasta dekreediga 209/2005, millega muudeti dekreeti 474/2000, millega kehtestatakse nõuded väetistele, ([12]) viiakse riiklikud õigusnormid kooskõlla määrusega (EÜ) nr 2003/2003. Dekreedi artikli 1 lõikes 1 sätestatakse, et väetiste kaadmiumisisaldusega seotud turustamise piirangut kohaldatakse ainult Tšehhi Vabariigis toodetud väetiste suhtes. EÜ väetise märkega väetiste suhtes see ei kehti.

II. **MENETLUS**

(17) 2005. aasta 1. detsembri kirjas teatasid Tšehhi ametiasutused komisjonile väetiste kaaliumisisaldust käsitlevatest riiklikest õigusnormidest, mida kavatseti pärast määruse (EÜ) nr 2003/2003 vastuvõtmist säilitada.

(18) 2005. aasta 13. detsembri kirjas teatas komisjon Tšehhi Vabariigi valitsusele, et on asutamislepingu artikli 95 lõike 4 alusel esitatud teate kätte saanud ning et selles esitatud taotluse läbivaatamisperiood vastavalt artikli 95 lõikele 6 algas 6. detsembril 2005, s.o teate kättesaamisele järgnenud päeval.

(19) 2006. aasta 2. veebruari kirjas teavitas komisjon teisi liikmesriike Tšehhi Vabariigilt saadud teatest. Samuti avaldas komisjon asjakohase teatise *Euroopa Liidu Teatajas*, ([13]) et teavitada teisi huvitatud isikuid riiklikest õigusnormidest, mille kohaldamist Tšehhi Vabariik kavatseb jätkata, ning põhjustest, millele seejuures tuginetakse.

III. **HINDAMINE**

1. *VASTUVÕETAVUSE KAALUMINE*

(20) Asutamislepingu artikli 95 lõikes 4 on sätestatud, et kui pärast seda, kui nõukogu või komisjon on ühtlustamismeetme vastu võtnud, peab liikmesriik artiklis 30 märgitud oluliste vajaduste tõttu või seoses keskkonna või töökeskkonna kaitsega vajalikuks säilitada riiklikke õigusnorme, teavitab ta komisjoni kõnealustest õigusnormidest ja nende säilitamise põhjustest.

(21) Tšehhi Vabariigi 1. detsembril 2005. aastal esitatud taotluse eesmärk oli saada luba jätkata selliste riiklike õigusnormide kohaldamist, mis ei ole vastavuses määruses (EÜ) nr 2003/2003 sisalduvate sätetega EÜ väetise märkega väetiste koostise kohta.

(22) Nagu eespool juba märgitud, keelatakse määruse (EÜ) nr 2003/2003 artikliga 5 liikmesriikidel piirata EÜ väetise märkega väetiste turustamist nende koostise tõttu, ent koostist reguleerivates sätetes ei seata kaadmiumisisaldusele mingit piirmäära. See tähendab, et vastavalt artiklile 5 võib kõnealuse määruse nõuetele vastavaid EÜ väetise märkega väetisi turule viia nende kaadmiumisisaldusest sõltumata.

(23) Eelöeldu põhjal on selge, et riiklikud õigusnormid, millest Tšehhi Vabariik on teatanud ja mis keelavad viia turule fosformineraalväetisi, mille kaadmiumisisaldus ületab 50 mg ühe kilogrammi P_2O_5 kohta, seavad suuremaid piiranguid kui määruse (EÜ) nr 2003/2003 sätted.

(24) Nagu eespool märgitud, on komisjon juba teinud erandi Austriale, Soomele ja Rootsile riiklike õigusnormide kohaldamise jätkamiseks. Kuigi nimetatud riikide ühinemisakt juba sisaldas üleminekusätteid, pikendati erandeid riikide ametiasutuste esitatud ja Euroopa komisjoni heakskiidetud üldise metoodika alusel teostatud riskihindamiste järelduste põhjal.

(25) Artikli 95 lõike 4 kohaselt tuleb lisaks riiklike õigusnormide säilitamise teatele selgitada ka põhjusi, mis on seotud kas ühe või mitme artiklis 30 osutatud olulise vajadusega või keskkonna või töökeskkonna kaitsega. Tšehhi Vabariigi esitatud taotlus sisaldab riiklike õigusnormide täpset sõnastust ning lisatud on kokkuvõte uuringust, ([14]) mis teostati kaadmiumisisaldusega fosforväetiste kasutamisest tulenevate ohtude hindamiseks, mistõttu on Tšehhi Vabariigi valitsuse hinnangul riiklike õigusnormide säilitamine põhjendatud. Riikliku riskihindamise teostamisel on järgitud Euroopa Komisjoni heakskiidetud metoodikat.

(26) Eelöeldu põhjal leiab komisjon, et Tšehhi Vabariigi esitatud taotlus saada luba määruse (EÜ) nr 2003/2003 sätetest kõrvalekalduvate riiklike õigusnormide säilitamiseks on EÜ asutamislepingu artikli 95 lõike 4 alusel vastuvõetav.

([12]) Sbírka zákonů České Republiky, nr 75, 20.5.2005, lk 3928.
([13]) ELT C 29, 4.2.2006, lk 8.
([14]) Čupr, P., Sáňka, M., Holoubek, I.: "Study to assess risks to the environment and health resulting from the use of phosphate fertilisers containing cadmium", november 2005; Keskkonnakeemia ja ökotoksikoloogia uurimiskeskus RECETOX, Masaryki Ülikool; TOCOEN REPORT nr 285 http://europa.eu.int/comm/enterprise/chemicals/legislation/fertilizers/cadmium/sctee.pdf

2. *SISULINE HINDAMINE*

(27) Vastavalt asutamislepingu artiklile 95 peab komisjon tagama, et kõik tingimused, mis annavad liikmesriigile võimaluse taotleda kõnealuses artiklis sätestatud erandi tegemist, on täidetud.

(28) Komisjon peab eelkõige hindama, kas õigusnormid, millest liikmesriigid on teatanud, on põhjendatud asutamislepingu artiklis 30 nimetatud oluliste vajadustega või seotud keskkonna või töökeskkonna kaitsega.

(29) Kui komisjon leiab, et riiklikud õigusnormid on põhjendatud, peab ta asutamislepingu artikli 95 lõike 6 kohaselt veel kontrollima, kas kõnealused riiklikud õigusnormid on või ei ole suvalise diskrimineerimise vahendid või liikmesriikidevahelise kaubanduse varjatud piirangud ning kas need on või ei ole takistuseks siseturu toimimisele.

(30) Tšehhi Vabariik on oma taotlust põhjendanud inimeste tervise ja keskkonna kaitsmise vajadusega. Väetistes sisalduvat kaadmiumi peetakse ohtlikuks keskkonnale ja inimeste tervisele. Oma taotluse põhjendamiseks toetub Tšehhi Vabariik kaadmiumi sisaldavate väetiste tekitatud ohu hindamist sisaldava riikliku uuringu järeldustele.

2.1. ARTIKLIS 30 NIMETATUD OLULISTE VAJADUSTE JA KESKKONNA VÕI TÖÖKESKKONNA KAITSEGA SEOTUD PÕHJENDUS

2.1.1. ***Üldteave kaadmiumi kohta***

(31) Kaadmium on looduses esinev raskmetall, ent enamik selle metalli heitmetest tekib inimtegevuse tagajärjel (mitteraudmetallide tootmine, fossiilsete kütuste põletamine, väetiste kasutamine jne).

(32) Praegu teostatakse nõukogu 23. märtsi 1993. aasta määrusele (EMÜ) nr 793/93 (olemasolevate ainete ohtlikkuse hindamise ja kontrolli kohta) [15] vastavat kaadmiumi ja kaadmiumoksiidi üldist riskianalüüsi, kus raportööriks on Belgia. Selles riskianalüüsis uuritakse kõiki kaadmiumi olulisi kasutusvaldkondi ja heitmeid. Praegu on kättesaadav üksnes aruande eelnõu aruteludeks tehnilisel tasandil.

(33) Praegusel hetkel olemasolevate teaduslike andmete põhjal võib järeldada, et üldiselt võib kaadmium ja kaadmiumoksiid olla väga ohtlik inimeste tervisele, eriti neerudele ja luustikule. Kaadmiumoksiid on koguni liigitatud 2. kategooria kantserogeeniks. Samuti ollakse üldiselt seisukohal, et väetised on ülekaalukalt kõige peamine kaadmiumi pinnasesse ja toiduahelasse sattumise allikas. Üldise riskianalüüsi eelnõus manitsetakse ettevaatlikkusele, kuna ohtu inimeste tervisele ei saa kohalikes ja piirkondlikes olukordades välistada ning isegi selliste ohutegurite korral, mis on väiksemad kui 1,0, ei pruugi toidus sisalduva kaadmiumi kontsentratsioonide, toitumistavade ja toitumisalase olukorra suure erinevuse tõttu olla tagatud piisavat kaitse kogu elanikkonnale.

2.1.2. ***Väetistes sisalduv kaadmium***

(34) Looduslikku kaadmiumi leidub fosformineraalväetiste tootmise toorainena kaevandatavas fosforiidis. Valmiskujul sisaldavad need väetised olenevalt fosforiidi algsest kaadmiumisisaldusest alati teatud koguses kaadmiumi.

(35) Kaadmiumi peetakse ohtlikuks nii keskkonnale kui inimeste tervisele. On kindlaks tehtud, et fosforväetised on oluline kaadmiumiallikas haritavas pinnases, kus kaadmium aja jooksul akumuleerub. Põllukultuurid omastavad seda pinnasest ning kaadmiumi sisaldav toit, mis on peamine inimorganismi jõudva kaadmiumi allikas, on muutunud ohtlikuks inimeste tervisele. Toiduga omastatud kaadmium kaldub akumuleeruma neerudes ja võib riskirühmadel põhjustada lõpuks neerupuudulikkust.

(36) Väetises sisalduva kaadmiumiga seonduva keskkonnaohu küsimus tõstatati ühenduse tasandil esmakordselt Austria, Soome ja Rootsi liitumisläbirääkimistel Euroopa Liiduga. Nagu eespool märgitud, tehti neile kolmele riigile ajutine erand väetisi käsitlevatest ühenduse õigusaktidest, et võimaldada väetistes sisalduvast kaadmiumist tulenevate ohtude hoolikat hindamist ühenduse tasandil.

(37) Seoses sellega kogus komisjon kõigepealt kokku kõik Euroopa Ühenduses kättesaadavad andmed ja teabe kokkupuute kohta väetistes sisalduva kaadmiumiga. Kuna kõigis liikmesriikides ei olnud piisavalt andmeid, andis komisjon volituse kahe uuringu teostamiseks eesmärgiga töötada välja metoodika ja menetlused väetistes sisalduva kaadmiumi tekitatud tervise- ja keskkonnaohtude hindamiseks. [16] Seejärel kutsuti liikmesriike teostama üleriigilisi riskihindamisi, kasutades eespool nimetatud metoodikat ja menetlusi.

[15] EÜT L 84, 5.4.1993, lk 1.

[16] ERM, Uuring andmeid käsitlevate nõuete kohta ja töökava andmete tootmiseks ja kogumiseks, et toetada tulevast väetiste kaadmiumisisaldusest tuleneva tervise- ja keskkonnaohu hindamist, märts 1999; vt ka: ERM, Uuring väetiste kaadmiumisisaldusest tuleneva tervise- ja keskkonnaohu hindamise üksikasjalike menetluste kava kehtestamiseks, veebruar 2000.

(38) Üheksa liikmesriiki on lõpetanud väetistes sisalduva kaadmiumiga seotud riskianalüüsid, mis on alates 2001. aasta septembrist kättesaadavad komisjoni veebilehel. ([17]) Lisaks on avaldatud eraldi uuring, mis analüüsib neid riskihindamisi ning on välja töötatud alternatiivid väetistes sisalduva kaadmiumiga seotud riski juhtimiseks ühenduse tasandil. ([18])

(39) Eespool nimetatud riiklikud riskianalüüsid esitati hindamiseks toksilisuse, ökotoksilisuse ja keskkonna teaduskomiteele. ([19]) Eelkõige paluti teaduskomiteel nimetada, milline on kaadmiumi suurim lubatud kontsentratsioon väetistes, et vältida kaadmiumisisalduse olulist suurenemist haritavas mullas. Teaduskomitee jõudis järeldusele, et kaadmiumi akumuleerumise vältimiseks mullas on vaja kehtestada väetiste kaadmiumisisaldusele piirmäär. Mõnes mullas esineb akumuleerumist isegi väga väikese kaadmiumisisaldusega väetiste puhul ning mõnes mullas ei täheldata seda isegi kõrge kaadmiumisisaldusega väetiste kasutamisel. Sellise väetise kasutamine, mis sisaldab vähem kui 20 mg kaadmiumi ühe kilogrammi P_2O_5 kohta, ei põhjusta hinnangute järgi siiski enamikus muldades pikaajalist akumuleerumist, kui mitte arvestada teisi kaadmiumiallikaid, samal ajal kui selliste väetiste kasutamine, mis sisaldavad rohkem kui 60 mg kaadmiumi ühe kilogrammi P_2O_5 kohta, põhjustab hinnangute järgi enamikus muldades pikaajalist akumuleerumist. Seega tuleks kaadmiumisisalduse piirmäär fosforväetistes tuletada riskihindamise alusel ning võtta seejuures arvesse kõiki kaadmiumi allikaid. ([20])

(40) Kaadmiumi ja kaadmiumoksiidi üldise riskihindamise lõpetamine on kestnud suhteliselt kaua ning üldine kogu ELi hõlmav kaadmiumi riskianalüüs praegu puudub. 2005. aasta mais avaldatud üldise riskianalüüsi eelnõu lõppversioon kinnitab toksilisuse, ökotoksilisuse ja keskkonna teaduskomitee arvamust kaadmiumi akumuleerumise kohta mullas. Kuigi selles väidetakse, et väetistes sisalduv kaadmium ei pruugi olla ainus tegur, mis võib tekitada tõsist ja vahetut ohtu inimeste tervisele või keskkonnale, tuleb siiski olla ettevaatlik, kuna ohtu inimeste tervisele ei saa kõikide kohalike ja piirkondlike olukordade puhul välistada toidus sisalduva kaadmiumi kontsentratsiooni, toitumistavade ja toitumisalaste suurte erinevuste tõttu.

(41) Komisjoni ettepaneku koostamine väetistes sisalduva kaadmiumi kohta on teataval määral viibinud, sest kaadmiumi ja kaadmiumoksiidi üldine riskihindamine on veel lõpetamisel ning on oodata edasist tööd ohtude vähendamise meetmetega.

2.1.3. ***Riskihindamine Tšehhi Vabariigis***

(42) Fosforväetiste kaadmiumisisalduse piirmäära põhjendamiseks on Tšehhi Vabariigi ametiasutused esitanud riikliku riskianalüüsi. Selle riskianalüüsi teostamisel kasutatud raamistik on üles ehitatud kolmele moodulile:

2.1.3.1. **Akumulatsioonimoodul**

(43) Selle mooduli järgi arvutatakse väetiste kasutamisest tulenev kaadmiumi netoakumuleerumine mullas ja mullalahuses (või poorivees ([21])) aja jooksul püsiseisundis. Akumulatsioonimoodul võimaldab kasutada erinevaid sisendmäärasid, näiteks keskmise ja äärmusliku kasutamise määra. Tšehhi riskianalüüs näitab, et selle mooduli puhul on arvesse võetud järgmisi parameetreid:

— praegune kaadmiumi kontsentratsioon pinnases,

— kaadmiumi lisandumise määr (nii mineraalväetiste tõttu kui ka atmosfääri sadestumise, mulla omaduste parandamise preparaatide, kanalisatsioonijääkide ja ilmastikutingimuste mõju tõttu aluskivimile),

— taimede kaadmiumi omastamise määr,

— kaadmiumi leostumismäär, mis sõltub aastasest sademete jäägist ja kaadmiumi kontsentratsioonist poorivee nõrgvees,

— kaadmiumi kontsentratsioon mullas praegu ja 100 aasta pärast kolme stsenaariumi puhul: praegustes tingimustes, väetise suurema kasutamise tingimustes ja väetise kaadmiumisisalduse suurenemise tingimustes.

2.1.3.2. **Ohuga kokkupuute moodul**

(44) Selle mooduli järgi arvutatakse kaadmiumi omastamine mullast haritavate kultuuride poolt ning sellest tulenev kaadmiumi omastamine inimeste poolt, kasutades nii praeguseid kui äärmuslikke ohuga kokkupuute stsenaariume iseloomustavaid ohuga kokkupuute parameetreid.

([17]) http://europa.eu.int/comm/enterprise/chemicals/legislation/fertilizers/cadmium/reports_en.htm

([18]) ERM, Liikmesriikide teostatud väetiste kaadmiumisisaldusest tuleneva tervise- ja keskkonnaohu hindamise analüüs ja järeldused, oktoober 2001.

([19]) Praegune nimetus: tervise- ja keskkonnariskide teaduskomitee.

([20]) Teaduskomitee arvamus liikmesriikide läbiviidud väetiste kaadmiumisisaldusest tuleneva tervise- ja keskkonnaohu hindamise kohta. Arvamus avaldati komitee 33. plenaaristungil 24. septembril 2002. aastal Brüsselis. http://europa.eu.int/comm/enterprise/chemicals/legislation/fertilizers/cadmium/sctee.pdf

([21]) Poorivesi on pinnases sisalduva vee osa, mis säilib tänu tahkete pinnaseosakeste vahelisele kapillaarsusele.

2.1.3.3. **Ohu iseloomustamise moodul**

(45) See moodul võimaldab Tšehhi Vabariigil hinnata tegeliku või prognoositava kaadmiumiga kokkupuute tõttu tõenäoliselt ilmnevate kahjulike mõjude esinemist ja tõsidust. Arvutused tehakse kolme stsenaariumi ja nelja PNEC-väärtuse ([22]) kohta.

2.1.4. ***Riskianalüüsi tulemused***

(46) Moodulite rakendamise tulemusena saadud ohutegurite suhtarvud (PEC/PNEC suhtarvud) ([23]) jäävad vahemikku 0,1–1,19, kusjuures riiklike piirangute põhjendusena tuuakse välja realistlik halvima stsenaariumi väärtus 0,93, tingimusel et fosformineraalväetiste kaadmiumisisaldus ei ületa 50 mg ühe kilogrammi P_2O_5 kohta.

2.1.5. ***Tšehhi Vabariigi seisukoha hindamine***

(47) Tšehhi Vabariigi ametiasutuste esitatud riskianalüüs on teostatud ühenduse tasandil kehtestatud menetluste ja metoodika alusel, mis peaksid tagama saadud teabe usaldusväärsuse kõrge taseme.

(48) Arvestades, et Tšehhi Vabariigi poolt riiklike õigusnormide säilitamise põhjendamiseks esitatud PEC/PNEC suhtarv läheneb 1-le, tundus kohane esitada see riskianalüüs hoolikaks hindamiseks komisjoni tervise- ja keskkonnariskide teaduskomiteele.

(49) Eelkõige paluti tervise- ja keskkonnariskide teaduskomiteel:

— hinnata Tšehhi Vabariigi aruande üldist teaduslikku taset ning tuvastada kõik selle olulised puudused,

— esitada märkused uuritud stsenaariumide asjakohasuse ja kaadmiumi mullas akumuleerumisega seotud järelduste kohta,

— esitada märkused selle kohta, kas aruandes esitatud PEC/PNEC suhtarv 0,93 on kõige asjakohasem, et kirjeldada ohtu inimeste tervisele ja keskkonnale.

(50) Seega lükatakse Tšehhi Vabariigi seisukoha hindamine edasi ajani, mil komisjon on saanud teaduskomitee arvamuse.

2.2. TUGINEMINE ASUTAMISLEPINGU ARTIKLI 95 LÕIKE 6 KOLMANDALE PUNKTILE

(51) Nende andmete hoolika kaalumise järel leiab komisjon, et artikli 95 lõike 6 kolmandas punktis sätestatud tingimused on täidetud sedavõrd, et komisjon saab kasutada riiklike õigusnormide heakskiitmiseks või tagasilükkamiseks ettenähtud kuuekuulise perioodi pikendamise võimalust.

2.2.1. ***Probleemi keerukusel rajanev põhjendus***

(52) Arvestades Tšehhi ametiasutuste esitatud uuringut, kus jõutakse järeldusele, et PEC/PNEC suhtarv läheneb 1-le, on vaja tervise- ja keskkonnariskide teaduskomitee analüüsi, et selgitada välja, kas oht keskkonnale ja inimeste tervisele on tegelikult olemas. Komisjoni teaduskomiteega konsulteeriti ka varem, kui Austria, Soome ja Rootsi esitasid samasuguseid uuringuid, et põhjendada oma riikidele erandite tegemise taotlusi. Seega tuleks komisjoni artikli 95 lõike 6 esimese punkti kohase otsuse tegemiseks oodata ära selle analüüsi tulemus. Selles olukorras leiab komisjon, et kuuekuulise perioodi, mille jooksul peab komisjon riiklikud õigusnormid heaks kiitma või tagasi lükkama, pikendamine veel üheks perioodiks on põhjendatud, et võimaldada teaduskomiteel hoolikat uurimist ja arvamuse avaldamist ning selle põhjal riiklike õigusnormide kohta vastavate järelduste tegemist. Selle jaoks on vaja aega kuni 6. detsembrini 2006.

2.2.2. ***Inimeste tervisele avalduva ohu puudumine***

(53) Kasutatud eelduste ja stsenaariumide alusel järeldatakse Tšehhi Vabariigi aruandes, et praegu ei ole väetistes sisalduv kaadmium inimeste tervisele ohtlik.

(54) Maailma Tervishoiuorganisatsiooni kehtestatud kaadmiumi omastamise nädalane piirmäär on 7 µg/kg. Vastavalt sellele on keskmiselt 60 kg kaaluva inimese puhul päevaseks piirmääraks 60 µg. Tšehhi Vabariigis hinnati 2000. aastal täiskasvanud inimese keskmiseks päevaseks kaadmiumi omastamise määraks olenevalt ettenähtud stsenaariumist 12–27 µg, mis moodustab Maailma Tervishoiuorganisatsiooni piirmäärast umbes 19–45 %.

([22]) PNEC: arvutuslik mittetoimiv sisaldus.

([23]) Komisjoni määruses (EÜ) nr 1488/94 visandatud ning uute ja olemasolevate ainete ohtlikkuse hindamise ja tehnilises tegevuskavas üksikasjalikumalt kirjeldatud riskide hindamise metoodika koosneb uuritava aine arvutussisalduse keskkonnas (PEC) ja selle aine arvutusliku mittetoimiva sisalduse väljaarvutamisest iga konkreetse keskkonnakomponendi jaoks. Riski kvantitatiivne näitaja on PEC/PNEC suhtarv, millele Tšehhi aruandes viidatakse kui riskiindeksile. 1-st väiksem PEC/PNEC suhtarv näitab, et ohtu keskkonnale ei ole ning 1 või sellest suurem suhtarv näitab reaalse võimaliku ohu olukorda; mida suurem see väärtus on, seda suurem on mõju ulatus. Juhtudel, mil PEC/PNEC suhtarv on suurem kui 1, on näidatud asjakohased riskijuhtimismeetmed.

(55) Tšehhi Vabariigi ametiasutuste esitatud inimeste tervisele tekitatud ohu iseloomustamise moodulis võrreldi tuvastatud kaadmiumi omastamise määrasid erinevate stsenaariumide puhul Maailma Tervishoiuorganisatsiooni soovituslike piirmääradega. Selle tulemuseks on niinimetatud kindlusvaru. Kui see varu ületab väärtust 1, võib uuritavat olukorda pidada kõnealuse ainega kokkupuutuva inimese tervisele potentsiaalselt ohtlikuks. Teaduskomitee poolt põhjalikult uuritavas Tšehhi Vabariigi aruandes ei ületanud kindlusvaru kasutatud eelduste ja metoodika korral ühegi ohuga kokkupuute stsenaariumi puhul väärtust 1, seda isegi kõige suurema uuritud kokkupuute stsenaariumi puhul, kus eeldatakse, et 100 % pakutavatest toiduainetest pärinevad piirkondadest, kus kasutatakse väetisi ja et kaadmiumisisalduse tase on 90 mg ühe kilogrammi P_2O_5 kohta.

IV. **KOKKUVÕTE**

(56) Eelöeldu põhjal järeldab komisjon, et Tšehhi Vabariigi 1. detsembril 2005. aastal esitatud taotlus väetiste kaadmiumisisaldust käsitlevate riiklike õigusnormide säilitamiseks on vastuvõetav.

(57) Arvestades aga küsimuse keerukust ja tõendusmaterjali puudumist inimeste tervisele tekitatud ohu kohta, leiab komisjon siiski, et asutamislepingu artikli 95 lõike 6 esimeses punktis nimetatud perioodi edasine pikendamine kuni 6. detsembrini 2006 on põhjendatud,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Asutamislepingu artikli 95 lõike 6 kolmanda punkti kohaselt pikendatakse kõnealuse lõike esimeses punktis nimetatud perioodi Tšehhi Vabariigi 1. detsembril 2005. aastal artikli 95 lõike 4 kohaselt esitatud väetiste kaadmiumisisaldust käsitlevate riiklike õigusnormide säilitamise taotluse heakskiitmiseks või tagasilükkamiseks kuni 6. detsembrini 2006.

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud Tšehhi Vabariigile.

Brüssel, 24. mai 2006

Komisjoni nimel
asepresident
Günter VERHEUGEN